

กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
Teachers' Strategy in Promoting Communication Skill of Preschoolers in
School under Official of the Basic Education Commission

จินตนา โนนทิง¹ และ ปณัฐชนน จารุชัยนิวัฒน์^{2*}
Jintana Nonthing¹ and Panatsorn Jaruchainiwat^{2*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษา การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษา และการสนทนาโต้ตอบกับเด็ก ตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 137 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามกลยุทธ์ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษา ($M = 4.67$) รองลงมา คือ การสนทนาโต้ตอบกับเด็ก ($M = 4.64$) และ การสร้างการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษา ($M = 4.54$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : กลยุทธ์ของครู, การส่งเสริมทักษะการสื่อสาร, เด็กวัยอนุบาล

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education,
Chulalongkorn University, E-mail: tamo_amam@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of
Education, Chulalongkorn University, E-mail: pattamasiri.t@chula.ac.th

* Corresponding author

Abstract

The purpose of this research was to study teachers' strategies in promoting the communication skills of preschoolers in 3 aspects including establishing involvement with language experiences, media preparation and language environment, and conversational interaction with children. The sample of this study was the entire population of a school under the Bangkok Primary Educational Service Area Office consisting of 137 teachers who were responsible for kindergarten 1-3 in the academic year 2020. The research instrument was a questionnaire on the teachers' strategies in the promoting communication skill of preschoolers. The data analysis was conducted using frequency, percentage, mean, and standard deviation and the results were presented as tables accompanying the article. The results showed that, overall, the teachers' strategies in promoting the communication skills of preschoolers were rated at the highest level ($M = 4.61$). Considering each aspect, media preparation and language environment showed the highest average value ($M = 4.67$), followed by conversational interaction with children ($M = 4.64$), and establishing involvement with language experiences ($M = 4.54$), respectively.

Keywords: teachers' strategy, promoting communication skill, preschoolers

บทนำ

การสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์ในด้านการดำเนินชีวิต สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงต่อบุคคล องค์กร และสังคม (กิติมา สุรสนธิ, 2557) กล่าวว่า การสื่อสารจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจร่วมกัน ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม องค์กร สังคม ประเทศ จนถึงระดับโลก (วิรัช ลภีรัตนกุล, 2546) การสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสารที่เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การกำหนดแผนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การทำงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายได้ (กรธนา โพธิ์เต็ง, 2558)

ทักษะการสื่อสารเป็นทักษะที่สำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมและการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของเด็ก Australian Early Development Census (2018) ระบุว่า เด็กวัยอนุบาลจำเป็นต้อง ปฏิสัมพันธ์ สนทนาและทำความเข้าใจกับการสื่อสารของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2558) ที่กล่าวว่า ทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กวัยอนุบาลมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากครูต้องใช้การสื่อสารในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ตลอดจนเรื่องราวประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจ นอกจากนี้เป้าหมายมาตรฐาน การศึกษาของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561ก) ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา

ความสามารถในการสื่อสารให้แก่เด็กอนุบาล สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่กำหนดจุดหมายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี ไว้ในมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย โดยกำหนดตัวบ่งชี้ให้เด็กมีความสามารถในการสนทนาโต้ตอบ และเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) จึงกล่าวได้ว่าทักษะการสื่อสารเป็นทักษะที่สำคัญต่อการสื่อสารต่อการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล

เด็กวัยอนุบาลมีการพัฒนาทางภาษาอย่างเต็มที่และมีความสามารถในการเรียนรู้ทางภาษาได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กอายุ 5 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่มีการพัฒนาด้านการสื่อสารมากที่สุด เนื่องจากเด็กมีความสามารถในการพูดตอบโต้ พูดเป็นเรื่องราว สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ ผ่านการตั้งคำถาม และที่สำคัญคือ เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยที่มีความจำที่แม่นยำ สามารถจดจำเรื่องราวยาวๆและเข้าใจสิ่งต่างๆ ผ่านการตั้งคำถามที่สงสัยใคร่รู้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2555) นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561ข) ได้ระบุเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ระบุว่าเด็กวัยอนุบาลมีความสามารถในการฟังนิทาน การฟังคนอ่านหนังสือ การพูดถึงบางตอนของนิทานที่ชอบเป็นพิเศษ การสนทนาต่อเนื่องด้วยคำถามหรือการบอกเล่าเหตุการณ์ของตนเองให้ผู้อื่นฟัง ซึ่งความสามารถดังกล่าวส่งผลต่อทักษะในการสื่อสารชีวิตประจำวันของเด็ก

White (2019) กล่าวว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบ เด็กเกิดการเรียนรู้และสามารถสื่อสารได้ดีจากวิธีการที่มีผู้ใหญ่คอยตอบสนองในขณะที่สื่อสารกับเด็ก ดังนั้น การปฏิสัมพันธ์และการเป็นตัวแทนของครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็ก สอดคล้องกับ Virtual Lab School (2021) ที่ระบุว่า กลยุทธ์สำคัญของครูในการสนับสนุนการสื่อสารของเด็ก คือ การจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย การสร้างสภาพแวดล้อมทางภาษาและ การสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมกับเด็กในประสบการณ์ที่มีความหมายโดยครูควรเป็นแบบอย่างในการสื่อสารให้แก่เด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ รวมทั้งให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสภาพแวดล้อมที่สนุกสนาน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพป.กทม.) เป็นโรงเรียนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีสิทธิโอกาสในการได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องตามนโยบายและแผนพัฒนาระดับชาติของรัฐบาล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2564) โดยหนึ่งในเป้าประสงค์ของการพัฒนาผู้เรียนตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2564 คือ การส่งเสริมให้เด็กจะได้รับประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายเพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฟัง พูด ถามตอบ เล่าและสนทนาตามลำดับขั้นพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล จากผลการประเมินพัฒนาการในมาตรฐานที่ 9

การใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ในปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนในกลุ่มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการอยู่ในระดับดีสูงถึง ร้อยละ 97.60 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนในกลุ่มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการใช้ภาษาสื่อสารที่เหมาะสมกับวัยให้แก่เด็กที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน อันเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2562)

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลในประเทศไทย พบงานวิจัยของ สุมณ ไวยบุญญา และ สุเทพ อ่วมเจริญ (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย และ งานวิจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย ได้แก่ของ วลัยรัตน์ จันทรเสมา (2554) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการสื่อสารแบบวัจนภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบจิตปัญญา และงานวิจัยของ กัญญา ศิลปกิจยาน (2562) ที่ศึกษาผลการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาและการสอนภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารของเด็กอนุบาล แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาโดยตรงเกี่ยวกับวิธีการหรือกลยุทธ์ที่ครูใช้ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครใน 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างการมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษา การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษา และการสนทนาโต้ตอบกับเด็ก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ครูประจำชั้นอนุบาล 1-3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 212 คน
2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษากลยุทธ์ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครใน 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างการมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษา การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษา และการสนทนาโต้ตอบกับเด็ก

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
กลยุทธ์ในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล	1. ด้านการสร้างการมีส่วนเกี่ยวข้อง กับประสบการณ์ทางภาษา	1.1 การส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 1.2 การเปิดโอกาสให้เด็กสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ 1.3 การใช้รูปแบบภาษาที่หลากหลายในการเรียนรู้
	2. ด้านการจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษา	2.1 การจัดสื่อและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร 2.2 การจัดพื้นที่ที่สนับสนุนการสื่อสาร 2.3 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร
	3. ด้านการสนทนาโต้ตอบกับเด็ก	3.1 การสนทนาที่คำนึงถึงความสนใจของเด็ก 3.2 การสร้างโอกาสในการพูดคุยกับเด็ก 3.3 การเป็นตัวอย่างในการใช้ภาษา

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 35 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 212 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2562)

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 137 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน วรณี แกมเกตุ, 2551) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95%ยอมให้คาดเคลื่อนได้ 5% จากนั้น เลือกโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากรายชื่อโรงเรียนและเก็บข้อมูลกับครูอนุบาลทุกคนในโรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 เรื่อง กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครู มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่กำลังปฏิบัติการสอน อัตราส่วนครูต่อเด็กในชั้นเรียน จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล จำนวน 36 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตรา 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างการมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษา จำนวน 12 ข้อ 2) การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษา จำนวน 12 ข้อ และ 3) การสนทนาโต้ตอบกับเด็ก จำนวน 12 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 กำหนดโครงสร้างของเนื้อหา และจำนวนข้อคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล

4.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (IOC) พบว่า รวมถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ย IOC คือ 0.98 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับครูอนุบาลที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่าครูส่วนใหญ่สามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างถูกต้องและเข้าใจ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.91 แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพสูง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงผู้อำนวยการกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

5.2 ส่งแบบสอบถามผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่หัวหน้าสายชั้นระดับอนุบาล เพื่อส่งให้ครูประจำชั้นตอบข้อมูลในแบบสอบถาม

5.3 ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนได้ทั้งหมดจำนวน 129 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.16

6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียงโดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง การปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง การปฏิบัติในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง การปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง การปฏิบัติในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง การปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูอนุบาลที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96.10 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26–30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.90 และจบการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 76.00 โดยจบจากสาขาการศึกษาปฐมวัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.20 ครูส่วนใหญ่ประจำชั้นอนุบาล 3 คิดเป็นร้อยละ 34.10 มีเด็กในการดูแล 30 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90 และครูมีประสบการณ์ทำงาน 2–5 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.40

2. กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล

กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยการจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษา มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุด ($M = 4.67$) รองลงมา คือ การสนทนาโต้ตอบกับเด็ก ($M = 4.64$) และการสร้างการมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษา ($M = 4.54$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการสร้างการมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษา

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกประเด็นย่อย โดยการใช้รูปแบบภาษาที่หลากหลายในการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.56$) รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้เด็กสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ($M = 4.55$) และการส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($M = 4.52$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นย่อย สรุปได้ดังนี้

2.1.1 การส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบและมีการปฏิบัติในระดับมาก 1 องค์ประกอบ โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กพูดคุยและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.74$) รองลงมา คือ การกระตุ้นให้เด็กแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนเป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย ($M = 4.67$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กสนทนากับผู้อื่น ($M = 4.09$)

2.1.2 การเปิดโอกาสให้เด็กสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 2 องค์ประกอบและ มีการปฏิบัติในระดับมาก 2 องค์ประกอบ โดยการให้เด็กพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นหลังจากฟังนิทานมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ($M = 4.75$) ให้เด็กเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการกระทำของตนเองในกิจวัตรประจำวัน ($M = 4.70$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุด คือ การให้เด็กบอกความต้องการของตนเองในขณะที่เล่น ($M = 4.31$)

2.1.3 การใช้รูปแบบภาษาที่หลากหลายในการเรียนรู้ พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบและ มีการปฏิบัติในระดับมาก 1 องค์ประกอบ โดยการใช้นิทานในการสนับสนุนการสื่อสารและการรู้หนังสือของเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด รองลงมา คือ ($M = 4.76$) การใช้เพลงและคำคล้องจองในกิจกรรมประจำวัน ($M = 4.67$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุด คือ การใช้บัตรภาพในการช่วยให้เด็กแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเอง ($M = 4.26$)

2.2 ด้านการจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษา

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกประเด็นย่อย โดยการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.77$) รองลงมา คือ การจัดสื่อและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ($M = 4.67$) และการจัดพื้นที่ที่สนับสนุนการสื่อสาร ($M = 4.58$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นย่อย สรุปได้ดังนี้

2.2.1 การจัดสื่อและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบและมีการปฏิบัติในระดับมาก 1 องค์ประกอบ โดยการจัดอุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นพูดคุยของเด็ก การจัดเตรียมหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการสนทนาของเด็กและการจัดเตรียมสื่อหรือของเล่นที่ใช้ในการส่งเสริมทักษะการพูดและการฟังมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดเท่ากัน ($M = 4.74$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดเตรียมสื่อที่สนับสนุนทักษะการสื่อสารให้เด็กเข้าถึงได้ง่าย ($M = 4.47$)

2.2.2 การจัดพื้นที่ที่สนับสนุนการสื่อสาร พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบ และมีการปฏิบัติในระดับมาก 1 องค์ประกอบ โดยการจัดสภาพแวดล้อมในมุมประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยหนังสือ และสื่อสิ่งพิมพ์มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.73$) รองลงมา คือ การติดภาพ ข้อความสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไว้ภายในและภายนอกห้องเรียน ($M = 4.64$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุด คือ การจัดมุมประสบการณ์ที่สนับสนุนการสื่อสารและการรู้หนังสือ ($M = 4.41$)

2.2.3 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยการปฏิบัติกับเด็กด้วยท่าทีที่อบอุ่น และการรับฟังและรอคอยให้เด็กได้ตอบขณะสนทนามีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.78$) รองลงมา คือ การร่วมสื่อสารและตอบสนองต่อเด็กอย่างเหมาะสม และองค์ประกอบที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสร้างบรรยากาศที่ดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ($M = 4.76$)

2.3 ด้านการสนทนาได้ตอบกับเด็ก

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกประเด็นย่อย โดยการเป็นตัวแบบในการใช้ภาษามีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.67$) รองลงมา คือ การสร้างโอกาสในการพูดคุยกับเด็ก ($M = 4.65$) และการสนทนาที่คำนึงถึงความสนใจของเด็ก ($M = 4.61$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นย่อย สรุปได้ดังนี้

2.3.1 การสนทนาที่คำนึงถึงความสนใจของเด็ก พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยการนำสิ่งที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาสนทนากับเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.65$) รองลงมา คือ การให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มหัวข้อในการสนทนา ($M = 4.63$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุด คือ การสนทนากับเด็กด้วยการต่อยอดและขยายความจากสิ่งที่เด็กพูด ($M = 4.57$)

2.3.2 การสร้างโอกาสในการพูดคุยกับเด็ก พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยการพูดคุยกับเด็กขณะเล่นหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.70$) รองลงมา คือ การพูดคุยกับเด็กขณะดูแลเด็กในกิจวัตรประจำวัน ($M = 4.68$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุด คือ การจัดเวลาในการพูดคุยกับเด็กในระหว่างวัน ($M = 4.58$)

2.3.3 การเป็นตัวแบบในการใช้ภาษา พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยการแสดงตัวอย่างการใช้ภาษาพูดและภาษาท่าทางที่เหมาะสมกับวัยของเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M = 4.71$) รองลงมา คือ การออกเสียงอย่างถูกต้องขณะพูดคุยและสนทนากับเด็ก ($M = 4.68$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำที่สุด คือ การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการขณะทำกิจวัตรประจำวันกับเด็ก ($M = 4.64$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. การสร้างการมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษาโดยให้เด็กใช้รูปแบบภาษาที่หลากหลายในการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล พบว่าด้านการสร้างการมีส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษาในภาพรวม ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($M = 4.54$) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ครูมีการปฏิบัติมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ กลยุทธ์ที่ครูใช้มากที่สุด คือ การให้เด็กใช้รูปแบบภาษาที่หลากหลายในการเรียนรู้ โดยครูมีการนำนิทานมาใช้ในการสนับสนุนการสื่อสารของเด็กและการรู้หนังสือของเด็ก ($M = 4.76$) มีการใช้เพลงในการและคำคล้องจองในกิจกรรมประจำวัน ($M = 4.67$) รวมถึงใช้การใช้เกมเพื่อส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ ($M = 4.55$) แสดงให้เห็นว่า ครูให้ความสำคัญกับการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการใช้รูปแบบภาษาที่หลากหลาย โดยครูสามารถใช้นิทานในการสนับสนุนการสื่อสารและการรู้หนังสือของเด็ก การใช้บัตรภาพในการช่วยให้เด็กแสดงความรู้สึกต่างๆของตนเอง การใช้เพลงหรือคำคล้องจอง บทกลอนในกิจวัตรประจำวันและการใช้เกม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆของเด็ก สอดคล้องกับ White (2019) ที่กล่าวว่า ครูควรนำดนตรี เพลง นิทานมาใช้ในการสนับสนุนการสื่อสารและการรู้หนังสือของเด็ก เช่น การนำเพลง บทกลอน คำคล้องจองและการเล่นนิ้วมือมาใช้ในการส่งเสริมการฟัง การให้เด็กตระหนักเกี่ยวกับเสียงและคำ ผ่านจังหวะ ทำนองและท่าทาง การให้เด็กเล่นเกมเกี่ยวกับเสียงและสัมผัสของคำในเพลง บทกลอน และคำคล้องจอง รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กฟังและการเล่นกับเสียงตัวอักษร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการพูด ภาษา และการสื่อสารของเด็ก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ญัฐธยาน์ ยิ่งยงค์ (2553) พบว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัยประกอบภาพมีพัฒนาการด้านการพูดและการสื่อสารสูงขึ้น เนื่องจากเด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงด้านการพูดอย่างมีอิสระในการซักถาม การพูดอย่างมีความหมาย และพูดเป็นประโยคง่าย ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ นอกจากนี้ McDonald and Fisher (2006) กล่าวว่าเพิ่มเติมว่า ครูสามารถพัฒนาทักษะภาษาและการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลโดยใช้กิจกรรมทางดนตรีและการร้องเพลง เพราะเมื่อเด็กได้ฟังเพลงอย่างเข้าใจ จะทำให้เด็กสามารถอธิบายเนื้อหาของเพลงได้ และสามารถพูดถึงความพึงพอใจต่อเพลงซึ่งจะนำมาสู่การเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ จากบทเพลง อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กและเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้อีกด้วย

2. ครูให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลในด้านการจัดสื่อและสภาพแวดล้อมทางภาษาในภาพรวม ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$) เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุด ($M = 4.72$) ครูมีการปฏิบัติมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ โดยครูมีการปฏิบัติกับเด็กด้วยท่าทีที่อบอุ่น การรับฟังและรอคอยให้เด็กได้ตอบขณะสนทนามีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุดเท่ากันทั้ง 2 องค์ประกอบ ($M = 4.78$) แสดงให้เห็นว่า ครูให้ความสำคัญในการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กในขณะที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร โดยครูแสดงความรัก ผ่านการสัมผัส

พร้อมทั้งการรับฟังเด็กซึ่งการที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยท่าที่ที่อบอุ่นจะช่วยให้เด็กมีความสนใจ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และมีความพยายามในการสื่อสารทั้งกับครูและเพื่อนร่วมห้อง ซึ่งสอดคล้องกับ Caroline (2013) และ White (2019) ที่กล่าวว่า การสบตา การสัมผัส การใช้ท่าทาง การรอคอยและรับฟังก่อนตอบสนองเด็ก การทำตามเด็กขณะเล่น การผลัดกันเล่นกับเด็ก การแสดงออกทางภาษากายและภาษาท่าทางขณะสื่อสารกับเด็ก เป็นส่วนสำคัญของการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาลได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ Swari et al. (2020) กล่าวเพิ่มเติมว่า การที่ครูสนทนาโต้ตอบกับเด็ก เช่น การให้คำสั่งให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ การแสดงออกผ่านท่าทางของครู การให้คำปรึกษาหรือแนะนำระหว่างการทำกิจกรรมในชั้นเรียน และคำพูดที่แสดงออกถึงความรู้สึกที่ระหว่างครูและเด็ก เป็นกลยุทธ์ที่ครูใช้เพิ่มทักษะการสื่อสารให้กับเด็กเป็นอย่างดี

3. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาและการสนทนาโต้ตอบกับเด็ก

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลในด้านการสนทนาโต้ตอบกับเด็กในภาพรวมพบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ($M = 4.64$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ครูมีการใช้กลยุทธ์การเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาสูงที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนปฏิบัติสูงที่สุด ($M = 4.67$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ครูมีการปฏิบัติมากที่สุดในทุกองค์ประกอบ โดยครูมีการแสดงตัวอย่างการใช้ภาษาพูดและภาษาท่าทางที่เหมาะสมกับวัย การออกเสียงอย่างถูกต้องขณะพูดคุยและสนทนากับเด็ก การใช้คำศัพท์ที่ถูกต้องในการสนทนากับเด็กขณะเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญกับการใช้กลยุทธ์การเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้แก่เด็ก โดยครูควรแสดงตัวอย่างในการใช้ภาษาพูดและภาษาท่าทางที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก การใช้คำศัพท์ให้ถูกต้องทุกครั้งในการสนทนากับเด็กขณะที่เด็กเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ขณะที่ทำกิจวัตรประจำวันและ การออกเสียงอย่างถูกต้องขณะพูดคุยหรือสนทนากับเด็ก สอดคล้องกับ Chen and Shire (2016) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้เด็กอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูควรแสดงแบบอย่างที่ดีในการพูดและการใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก มีการใช้ถ้อยคำที่ชัดเจนและออกเสียงอย่างถูกต้องขณะพูดคุยหรือการสนทนากับเด็กทั้งในระหว่างทำกิจวัตรประจำวันหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน นอกจากนี้ ผลงานวิจัยของ Wan and Susan (2017) ยังพบว่า การใช้กลยุทธ์ในการสอนเด็กโดยการสนทนาแบบตัวต่อตัว โดยที่ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูด และการแสดงท่าทาง เอื้อให้เด็กมีความสามารถในการเล่าเรื่องเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้น ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างความสามารถในการสื่อสารของเด็ก โดยการนำสิ่งที่เด็กสนใจหรือคุ้นเคยมาสนทนาร่วมกันหรือเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มหัวข้อเรื่องที่ต้องการจะสนทนาด้วยตนเองทั้งนี้ครูจะคอยเป็นผู้ต่อยอดและขยายคำพูดจากสิ่งที่เด็กพูดกับครูหรือเพื่อนในชั้นเรียน ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งที่เด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาการสื่อสารได้เป็นอย่างดีโดยมีครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาและการสื่อสารที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรนำแนวทางของกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรมประจำวันและกิจวัตรประจำวันกับเด็กอนุบาลในชั้นเรียน

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารแก่เด็กวัยอนุบาล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาลในสังกัดอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ที่เหมาะสมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์ของครูในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กวัยอนุบาล ในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องต่อการส่งเสริมทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละช่วงวัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัญญา ศิลปกิจยาน. (2562). กรอบแนวคิดของกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาและการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารของเด็กอนุบาล. *วารสารครุศาสตร์*, 43(1), 25-45.

กิตติมา สุรสุนธิ. (2557). *ความรู้ทางการสื่อสาร*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2555). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. เบรน-เบสบุ๊คส์

กรธนา โพธิ์เต็ง. (2558). การพัฒนาทักษะการสื่อสารและความสามารถในการทำโครงการโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(2), 162-175.

ณัฐธยาน์ ยิ่งยงค์. (2553). *ผลการเล่านิทานพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัยประกอบภาพที่มีต่อพัฒนาการด้านการพูดของเด็กปฐมวัย* [ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. Srinakharinwirot University Institutional Repository (SWU IR). <http://ir.swu.ac.th/jspui/handle/123456789/2309>

- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วลัยรัตน์ จันทรเสมา. (2554). *ความสามารถในการสื่อสารแบบวันภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบจิตปัญญา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรัช ลภิตนกุล. (2546). *การประชาสัมพันธ์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2562). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 3 ปี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. <http://www.bkkp.go.th/season1/data/103.pdf>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2564). *แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2564 สำนักการศึกษา*. http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000116/6yut/Plan%203478/plane64_17_08_2563_00.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2561*. อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้า เมืองไทย).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561ก). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. <https://eduservice.yru.ac.th/newweb/files/mua/1651-file.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561ข). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561*. https://pmnk.kkzone1.go.th/data/news3/24-02-2019-17-34-35_1344028011.pdf
- สุนน ไวยบุญญา และ สุเทพ อ่วมเจริญ. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 8(1), 239-253.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2558). *พัฒนาทักษะภาษา พัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Australian Early Development Census. (2018). *Domain guide: Communication skills and general knowledge*. Department for Education (South Australia). <https://www.education.sa.gov.au/sites/default/files/aedc-sa-domain-guide-comms-skills.pdf>

- Caroline, G. (2013). *The important of communication skills in young children*. Human Development Institute. <https://www.hdi.uky.edu/wp-content/uploads/2015/03/ResearchBriefSummer2013.pdf>
- Chen, J. J., & Shire, H. S. (2016). *Strategic teaching: Fostering communication skills in diverse young learners*. Research Gate. https://www.researchgate.net/publication/234703880_Strategic_Teaching_Fostering_Communication_Skills_in_Diverse_Young_Learners
- Swari, S. G., Tantra, D. K., & Pratiwi, N. A. (2020). Classroom communication in early childhood education. *Journal of Educational Research and Evaluation*, 4(4), 328-336. <http://dx.doi.org/10.23887/jere.v4i3.27097>
- McDonald, N. L., & Fisher, D. (2006). *Teaching literacy through the arts*. Guilford.
- Virtual Lab School. (2021). *Supporting the communication of children in preschool: Language & literacy experiences*. <https://www.virtuallabschool.org/preschool/comm-lang-development/lesson-4>
- Wan, Y. L., & Susan, W. (2017). *Interlocutor–child interactions: Supporting children's creativity in graphic-narrative-embodied play*. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.23965/AJEC.42.3.09>
- White, A. (2019). *Strategies for supporting children's communication in educational settings*. The Education Hub. <https://theeducationhub.org.nz/strategies-for-supporting-childrens-communication-in-educational-settings>